

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

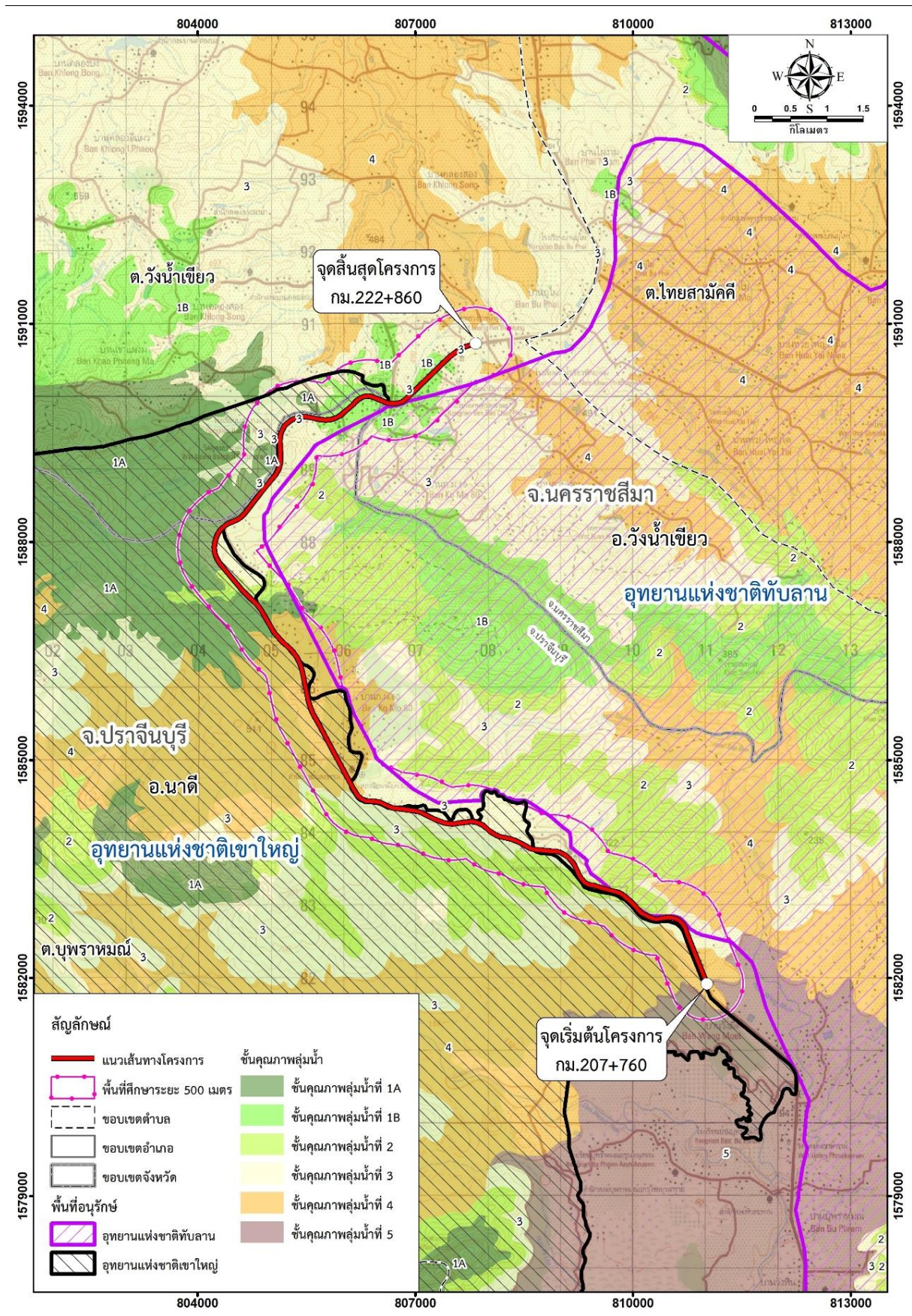
ทางหลวงหมายเลข 304 สาย อ.กบินทร์บุรี - ปักธงชัย เป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงอาเซียนหมายเลข 19 (Asian Highway 19 : AH19) เริ่มต้นจากจังหวัดนครราชสีมาถึงกรุงเทพมหานคร โดยเชื่อมต่อกับเทศบาลนครแหลมฉบัง ซึ่งเป็นโครงข่ายทางหลวงสายหลัก เชื่อมโยงการเดินทางและขนส่งสินค้าระหว่างภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เพื่อรองรับการขนส่งสินค้าจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือสู่ท่าเรือแหลมฉบังและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) ทำให้เส้นทางมีปริมาณจราจรคับคั่ง มีปัญหา มีอุบัติเหตุสูง กรมทางหลวงได้เล็งเห็นความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาของเส้นทางดังกล่าว จึงขยายช่องจราจรจาก 2 ช่อง เป็นทางหลวงสายประธาน 4 ช่อง ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2538 และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างเส้นทางสายนี้ตามยุทธศาสตร์ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ซึ่งเป็นการการพัฒนาเชื่อมโยงโครงข่ายทางหลวงดังกล่าวให้ครบวงจร เพื่อรองรับปริมาณจราจรและการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

จากการตรวจสอบพื้นที่โครงการ ทางหลวงหมายเลข 304 ช่วง กม.42+000 เดิม (กม.222+860 ใหม่) - กม.57+000 เดิม (กม.207+760 ใหม่) ตัดผ่านพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน โดยอุทยานแห่งชาติทั้ง 2 แห่ง นี้อยู่ในเขตผืนป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ และตัดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1เอ 1บี และ 2 (รูปที่ 1.1-1) จึงเข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ก่อนการพัฒนาโครงการ ดังนั้น กรมทางหลวงจึงได้ว่าจ้างกลุ่มบริษัทที่ปรึกษาประกอบด้วย บริษัท สยามเอนเนอร์ยี เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด บริษัท พี.วี.เอส. 95 คอนซัลแตนท์ จำกัด บริษัท เอ็นริช คอนซัลแตนท์ จำกัด และบริษัท วิศวกรรมธรณีและฐานราก จำกัด ให้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและอื่น ๆ เมื่อคราวประชุม ครั้งที่ 2/2557 วันที่ 28 มกราคม 2557 และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการประชุม ครั้งที่ 1/2557 วันที่ 23 กรกฎาคม 2557 และมีเงื่อนไขประกอบการเห็นชอบ ระบุให้กรมทางหลวงปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

ต่อมา กรมทางหลวงได้งบประมาณในการก่อสร้างโครงการ จึงได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของทางหลวงหมายเลข 304 ดังนี้

โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304 ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย จ.ปราจีนบุรี ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา ได้แก่ บริษัท เอส.พี.เอส. คอนซัลติ้ง เซอร์วิส จำกัด ให้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม รายละเอียดดังนี้

- ระยะที่ 1 เริ่มสัญญาเมื่อเดือนพฤษภาคม 2557 และสิ้นสุดสัญญาในเดือนมิถุนายน 2559 (ระยะเตรียมการก่อสร้างและระยะก่อสร้าง)
- ระยะที่ 2 เริ่มสัญญาเมื่อเดือนตุลาคม 2559 และสิ้นสุดสัญญาในเดือนตุลาคม 2561 (ระยะก่อสร้าง)
- ระยะที่ 3 เริ่มสัญญาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2562 และสิ้นสุดสัญญาในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 (ระยะก่อสร้าง และระยะดำเนินการ)
- ระยะที่ 4 เริ่มสัญญาเมื่อเดือนมีนาคม 2564 และสิ้นสุดสัญญาในเดือนมีนาคม 2566 (ระยะดำเนินการ)

รูปที่ 1.1-1 พื้นที่อุทยานแห่งชาติและชั้นคุณภาพลุ่มน้ำบริเวณพื้นที่โครงการ

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 และเงื่อนไขประกอบการเห็นชอบในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดให้ กรมทางหลวงต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และดำเนินการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ รวมทั้งจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทราบ

1.2 เหตุผลความจำเป็นของการจัดทำรายงาน

กรมทางหลวงตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการในระยะก่อสร้างและเพื่อให้สอดคล้องกับ “ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2561 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564” ซึ่งต้องการให้มีการปฏิบัติตามแผนการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด จึงจำเป็นต้องดำเนินการให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้ประเมินไว้ รวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้เสนอไว้ในรายงานเปรียบเทียบกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและยังเป็นการปฏิบัติตามแผนการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานเพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามที่เสนอไว้ และเป็นการยืนยันได้ว่ามีการนำไปปฏิบัติจริง อีกทั้งยังเป็นการศึกษาความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการตามระบบสากลและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยที่ผ่านมาได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการ รายละเอียดดังตารางที่ 1.2-1

ตารางที่ 1.2-1 การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการ

พื้นที่โครงการ	บริษัท	เริ่มสัญญา	สิ้นสุดสัญญา	สถานะโครงการ
โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304 ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย จ.ปราจีนบุรี	บริษัท เอส.พี.เอส. คอนสตรัคชั่น เซอร์วิส จำกัด	พฤษภาคม 2557	มิถุนายน 2559	ระยะเตรียมการก่อสร้าง และระยะก่อสร้าง
	บริษัท เอส.พี.เอส. คอนสตรัคชั่น เซอร์วิส จำกัด และบริษัท โพลีชายน์ เซอร์วิส จำกัด	ตุลาคม 2559	ตุลาคม 2561	ระยะก่อสร้าง
	บริษัท เอส.พี.เอส. คอนสตรัคชั่น เซอร์วิส จำกัด	กุมภาพันธ์ 2562	กุมภาพันธ์ 2564	ระยะก่อสร้าง และระยะดำเนินการ
	บริษัท เอส.พี.เอส. คอนสตรัคชั่น เซอร์วิส จำกัด	มีนาคม 2564	มีนาคม 2566	ระยะดำเนินการ

เพื่อให้การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการดังกล่าว จึงต้องจัดทำโดยบุคคลที่ 3 (Third Party) ดังนั้น กรมทางหลวงจึงได้มอบหมายให้ บริษัท เอ็นแคด คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นผู้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง ตามสัญญาเลขที่ สผ.10/2567 ลงวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2567 เริ่มงานตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2567 จนถึงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2569 ระยะเวลาดำเนินการ 720 วัน

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

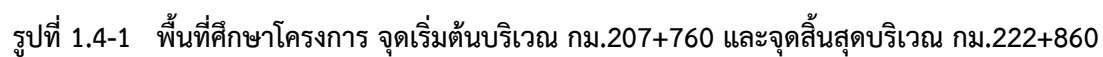
- (1) เพื่อติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และกฎหมายสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (2) เพื่อติดตามตรวจสอบสภาพการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นหลังจากการมีโครงการที่เกิดขึ้นจริง พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลการตรวจวัดกับผลการคาดการณ์ตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อทราบถึงแนวโน้มสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง
- (3) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตรวจสอบรายละเอียดการดำเนินโครงการที่เปลี่ยนแปลงไปจากในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้ข้อเสนอแนะและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการในอนาคตต่อไป และ/หรือที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วน
- (4) เพื่อนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนาทางหลวงอื่น ๆ ของกรมทางหลวงต่อไป

1.4 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาของโครงการ ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 304 มีจุดเริ่มต้นโครงการที่บริเวณ กม.207+760 และจุดสิ้นสุดโครงการบริเวณ กม.222+860 รวมระยะทาง 15 กิโลเมตร (รูปที่ 1.4-1)

ทั้งนี้ กรมทางหลวงได้มีการปรับเปลี่ยนหลักกิโลเมตรของทางหลวงหมายเลข 304 ตลอดทั้งแนวเส้นทาง จึงทำให้หมายเลขแนวเส้นทางของโครงการปัจจุบันกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับเดือนกรกฎาคม 2556 สามารถสรุปรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงดังตารางที่ 1.4-1

พื้นที่ศึกษาของโครงการ ตั้งอยู่บนทางหลวงหมายเลข 304 มีจุดเริ่มต้น โครงการที่บริเวณ กม.207+760 อยู่บริเวณหมู่ที่ 5 บ้านวังมด ต.บุพราหมณ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี ส่วนตลอดแนวเส้นทางจนถึงจุดสิ้นสุดโครงการที่บริเวณ กม.222+860 อยู่บริเวณหมู่ที่ 1 บ้านศาลเจ้าพ่อเสือ ต.วังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา นอกจากนี้ยังพบว่าโครงการต้องเข้าข่ายจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เนื่องจากแนวเส้นทางโครงการตัดผ่านพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน โดยอุทยานแห่งชาติทั้ง 2 แห่ง นี้อยู่ในเขตผืนป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ และตัดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1เอ 1บี และชั้นที่ 2 (อ้างถึงรูปที่ 1.4-1)

ตารางที่ 1.4-1 การเปรียบเทียบหลักกิโลเมตรบนทางหลวงหมายเลข 304 บริเวณโครงการ

เลขกิโลเมตร (กม.) บนทางหลวงหมายเลข 304 (เดิม) จากรายงาน EIA	เลขกิโลเมตร (กม.) บนทางหลวงหมายเลข 304 (ใหม่) จากการปรับของกรมทางหลวง
42+000	207+860
43+000	208+860
44+000	209+860
45+000	210+860
46+000	211+860
47+000	212+860
48+000	213+860
49+000	214+860
50+000	215+860
51+000	216+860
52+000	217+860
53+000	218+860
54+000	219+860
55+000	220+860
56+000	221+860
57+000	222+860

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ที่ปรึกษาดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการอย่างละเอียด โดยจะดำเนินการจัดทำรายงานให้สอดคล้องกับ “ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตจะจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2561 (เดือนมกราคม 2562) และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564” มาบูรณาการร่วมกับ “แนวทางการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (เดือนพฤษภาคม 2565)” ซึ่งจัดทำโดยกลุ่มงานสิ่งแวดล้อม สำนักแผนงาน กรมทางหลวง ทั้งนี้ ที่ปรึกษาจะนำหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางหลักประกอบการดำเนินการศึกษาและจัดทำรายงานการติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการ โดยอย่างน้อยจะประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1.5.1 การทบทวนรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ที่ปรึกษาศึกษาทบทวน ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของวิธีการศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) การประเมินผลกระทบของโครงการที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ และรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา (ถ้ามี) รวมถึงตำแหน่งสถานีเก็บตัวอย่างพารามิเตอร์ วิธีการเก็บตัวอย่างความถี่และระยะเวลาในการตรวจวัด มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ การคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งที่ใช้และไม่ได้ใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น รวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไขแผนการติดตามตรวจสอบ และแผนปฏิบัติการพัฒนาและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยสรุปผลออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด พร้อมทั้งระบุเหตุผลสนับสนุนไว้อย่างชัดเจน

1.5.2 การทบทวนการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ที่ปรึกษาติดตามการปฏิบัติตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ วิธีปฏิบัติ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางหลวง โดยระบุถึงส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อโครงการและการศึกษานี้ รวมทั้งวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคและ/หรือสาเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามไว้ด้วยอย่างชัดเจน

1.5.3 การปฏิบัติตามมาตรการที่เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ที่ปรึกษาศึกษาข้อแตกต่างระหว่างมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจริงเปรียบเทียบกับข้อเสนอในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรายงานติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา (ถ้ามี) พร้อมทั้งระบุเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงโดยละเอียด มีกิจกรรมที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ที่ปรึกษาตรวจสอบและเปรียบเทียบรูปแบบการก่อสร้างปรับปรุงโครงการและรายละเอียดเชิงวิศวกรรมในส่วนอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

(2) ที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบและเปรียบเทียบความแตกต่างของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะที่ผ่านมา (ถ้ามี) ของโครงการกับการปฏิบัติงานจริง ซึ่งโครงการได้ดำเนินการไปแล้วโดยละเอียด พร้อมภาพถ่ายอ้างอิงการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่เป็นรูปธรรมประกอบการเปรียบเทียบในทุกประเด็น และระบุถึงเหตุผล สาเหตุ และ/หรือปัญหาอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ให้ชัดเจน พร้อมวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการที่นำเสนอไว้ ทั้งที่ได้ปฏิบัติแล้ว และ/หรือยังไม่ได้ปฏิบัติ

(3) ที่ปรึกษาเสนอแผนปรับปรุงมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้เหตุผลประกอบในการนำเสนอแผนปรับปรุง และ/หรือมาตรการเพิ่มเติมอย่างละเอียดและชัดเจน

1.5.4 การตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ที่ปรึกษาตรวจวัด วิเคราะห์ และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในการตรวจสอบสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างละเอียด โดยครอบคลุมถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ระยะเวลา ความถี่และช่วงเวลา ที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ (ตารางที่ 1.5.4-1) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.5.4-1 สรุปปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ของโครงการ (ในระยะดำเนินการ)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวนอย่างน้อยที่สุด			ช่วงเวลา	พื้นที่ดำเนินการ
	สถานี	ระยะเวลา	ความถี่		
1. ทรัพยากรดิน <ul style="list-style-type: none"> สภาพพืชคลุมดินและไม่ย่นต้น สภาพการกัดเซาะและความชำรุดโครงสร้างป้องกันการชะล้างไหลทาง 	-	-	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการในช่วงฤดูฝน เดือนพฤษภาคมและเดือนกันยายน	ตลอดแนวเส้นทางโครงการ
2. คุณภาพน้ำผิวดิน <ul style="list-style-type: none"> ความลึก^{3/} อุณหภูมิ ความเป็นกรดและด่าง ความนำไฟฟ้า ออกซิเจนละลายในน้ำ บีโอดี ของแข็งแขวนลอยทั้งหมด ของแข็งทั้งหมด ฟอสเฟต ไนเตรต น้ำมันและไขมัน แบคทีเรียในกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด แบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม 	2	-	2 ครั้ง/ปี	<ul style="list-style-type: none"> ฤดูฝน ฤดูแล้ง <p>เป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี หรือตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลตรวจวัดในช่วง 5 ปีแรก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ห้วยซับบอน ฝั่งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ห้วยซับบอน ฝั่งอุทยานแห่งชาติทับลาน
3. คุณภาพอากาศ^{1/} <ul style="list-style-type: none"> TSP PM₁₀ CO NO₂ 	2	5 วัน ต่อเนื่อง (ครอบคลุมวันธรรมดาและวันหยุดราชการ)	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี หรือตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลตรวจวัดในช่วง 5 ปีแรก	<ul style="list-style-type: none"> สำนักสงฆ์แสงธรรม โรงเรียนบ้านศาลเจ้าพ่อ
4. เสียง^{1/} <ul style="list-style-type: none"> Leq 1 hr Leq 24 hr Ldn L10⁽⁴⁾ L90 Lmax 	2	5 วัน ต่อเนื่อง (ครอบคลุมวันธรรมดาและวันหยุดราชการ)	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี หรือตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลตรวจวัดในช่วง 5 ปีแรก	<ul style="list-style-type: none"> สำนักสงฆ์แสงธรรม โรงเรียนบ้านศาลเจ้าพ่อ
5. ความสั่นสะเทือน^{1/} <ul style="list-style-type: none"> ความเร็วอนุภาคสูงสุด ความถี่ ระยะเวลาที่ความสั่นสะเทือนมีค่าสูง 	2	5 วัน ต่อเนื่อง (ครอบคลุมวันธรรมดาและวันหยุดราชการ)	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี หรือตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลตรวจวัดในช่วง 5 ปีแรก	<ul style="list-style-type: none"> สำนักสงฆ์แสงธรรม โรงเรียนบ้านศาลเจ้าพ่อ

ตารางที่ 1.5.4-1 สรุปปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ของโครงการ (ในระยะดำเนินการ) (ต่อ)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวนอย่างน้อยที่สุด			ช่วงเวลา	พื้นที่ดำเนินการ
	สถานี	ระยะเวลา	ความถี่		
6. ทรัพยากรป่าไม้ <ul style="list-style-type: none"> การเปลี่ยนแปลงสภาพป่าไม้ เช่น ชนิดต้นไม้ ความถี่ ความหนาแน่น ความเด่น ดัชนีความสำคัญทางนิเวศ และความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ เป็นต้น การรอดตายของต้นไม้ที่ปลูก 	-	-	1 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี โดยทำการสำรวจปีละ 1 ครั้ง	ตลอดแนวเส้นทางโครงการ บริเวณริมทาง และบริเวณทางสัตว์ผ่าน
7. ทรัพยากรสัตว์ป่า <ul style="list-style-type: none"> ความหลากหลายและความชุกชุมของสัตว์ป่า 4 กลุ่ม สำรวจสภาพนิเวศของพื้นที่เพื่อวิเคราะห์การแพร่กระจายของสัตว์ป่า 	-	-	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> ตลอดแนวเส้นทางโครงการ และบริเวณใกล้เคียง โดยเฉพาะในช่วง กม.207+860 ถึง กม.209+860 และบริเวณห้วยซับบอน กม.216+890 ถึง กม.217+130 บริเวณที่มีการเสนอแนะให้ทำทางเชื่อมผืนป่า กม.215+235 และ กม.218+550^{5/}
<ul style="list-style-type: none"> การข้ามทางของสัตว์ป่า^{4/} 	-	-	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> กม.207+860 ถึง กม.209+860 บริเวณห้วยซับบอน กม.216+890 ถึง กม.217+130
<ul style="list-style-type: none"> การใช้ประโยชน์ของสะพานลิง^{4/} 	-	-	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> กม.207+860 ถึง กม.209+860
<ul style="list-style-type: none"> สถิติอุบัติเหตุรถยนต์ชนสัตว์ป่า 				ดำเนินการตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการ	ตลอดแนวเส้นทางโครงการ
8. นิเวศวิทยาในน้ำ^{2/} <ul style="list-style-type: none"> แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ สัตว์พื้นท้องน้ำ 	2	-	2 ครั้ง/ปี	<ul style="list-style-type: none"> ฤดูฝน ฤดูแล้ง เป็นเวลา 5 ปี ติดต่อกัน หลังจากนั้นให้ดำเนินการทุก ๆ 5 ปี หรือตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลตรวจวัดในช่วง 5 ปีแรก	<ul style="list-style-type: none"> ห้วยซับบอน ฝั่งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ห้วยซับบอน ฝั่งอุทยานแห่งชาติทับลาน

ตารางที่ 1.5.4-1 สรุปปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ของโครงการ (ในระยะดำเนินการ) (ต่อ)

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวนอย่างน้อยที่สุด			ช่วงเวลา	พื้นที่ดำเนินการ
	สถานี	ระยะเวลา	ความถี่		
9. คมนาคมขนส่ง/อุบัติเหตุ/ผู้ใช้งาน ■ ปริมาณจราจร		5 วัน ต่อเนื่อง (ครอบคลุม วันธรรมดา และวันหยุด ราชการ)	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการตลอดระยะเวลา เปิดใช้เส้นทาง	■ กม.205+860 (บ้านบุพราหมณ์) ■ กม.225+860 (หน้าสถานีตำรวจ ทางหลวง อ.วังน้ำเขียว)
■ สถิติการเกิดอุบัติเหตุ	-	-	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการตลอดระยะเวลา เปิดใช้เส้นทาง	ตลอดแนวเส้นทางโครงการ โดยเฉพาะในช่วงที่เป็นชุมชน กม.221+222 ถึง กม.223+269
■ สภาพการชำรุดเสียหาย ของเส้นทางโครงการ	-	-	2 ครั้ง/ปี	ดำเนินการตลอดระยะเวลา เปิดใช้เส้นทาง	ตลอดแนวเส้นทางโครงการ
10. เศรษฐกิจสังคม/สาธารณสุข ■ สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจสังคม ■ การรับรู้ข่าวสารของโครงการ ■ ผลกระทบในระหว่างก่อสร้าง/ ในระยะดำเนินการ ■ ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย จากกิจกรรมโครงการ ■ทัศนคติต่อโครงการ ■ สภาพปัญหาจากโครงการ และข้อเสนอแนะ	-	-	1 ครั้ง/ปี	ดำเนินการปีแรกที่เปิดใช้ เส้นทาง หลังจากนั้นให้ ดำเนินการในระยะเวลา 5, 10 และ 20 ปี	ตลอดแนวเส้นทางโครงการ และบริเวณใกล้เคียง จำนวน อย่างน้อย 300 ตัวอย่าง

ที่มา : 1) รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304

ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย, 2557

1/ รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304

ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย, มิถุนายน 2563

2/ รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304

ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย, กันยายน 2564

3/ การประชุมคณะทำงานร่วม (Joint Working Group Committee, WGC), 18 มกราคม 2564

4/ รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304

ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย (ระยะที่ 4) จ.นครราชสีมา, 2564-2566

หมายเหตุ : เครื่องหมาย “-” หมายถึง ตามมาตรฐานเทคนิคและวิธีการตรวจวัดที่มีความเหมาะสม

ทั้งนี้ ที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

(1) ที่ปรึกษาแสดงตำแหน่งที่ชัดเจนของจุดเก็บตัวอย่าง เช่น คุณภาพอากาศ เสียง เป็นต้น โดยใช้แผนที่ประกอบด้วยคำบรรยาย รายละเอียดสภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบของจุดเก็บตัวอย่าง รวมถึงโครงการพัฒนาอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของโครงการ เช่น โครงการปรับปรุงหรือก่อสร้างอื่น ๆ เป็นต้น

(2) ที่ปรึกษาแสดงพารามิเตอร์ในการตรวจวัด วิธีการเก็บตัวอย่าง วิธีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบ และมาตรฐานเปรียบเทียบ โดยความถี่ ระยะเวลา และช่วงเวลาของการเก็บตัวอย่าง อย่างน้อยจะดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(3) ที่ปรึกษาแสดงภาพถ่ายสีในขณะทำการเก็บตัวอย่าง ภาพถ่ายสีเครื่องมือขณะตรวจวัด พร้อมทั้งแสดงวันที่และเวลาอยู่ในภาพถ่ายอย่างชัดเจน โดยการถ่ายภาพจะแสดงให้เห็นว่าเป็นการตรวจวัดตามสถานที่ที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรณีที่มีการเก็บตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ จะมีหนังสือรับรองผลการวิเคราะห์โดยห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยราชการ และมีสำเนาใบอนุญาตจากหน่วยราชการนั้น ๆ แสดงประกอบไว้ในรายงาน

(4) ที่ปรึกษาเปรียบเทียบผลการตรวจวัดกับมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย (หากไม่มีให้ใช้มาตรฐานสากลอื่นที่เป็นที่ยอมรับ) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา และสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงจะวิเคราะห์เปรียบเทียบความสอดคล้องและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละปัจจัยกับผลการคาดการณ์ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งประมวลผลวิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงให้ชัดเจน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้ในกรณีที่แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของผลการติดตามและผลการคาดการณ์ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือแตกต่างกันมากจนหาสาเหตุของปัญหาไม่ได้ที่ปรึกษาจะคาดการณ์ผลกระทบในปัจจุบันนั้น ๆ ให้กับกรมทางหลวงใหม่ เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีถัด ๆ ไป รวมถึงเสนอแนะแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผลการคาดการณ์ต่อไป

(5) ที่ปรึกษาทำการศึกษาดูตรวจสอบ กรณีที่อาจมีปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมอื่นที่ที่ปรึกษาคาดว่าจะมีผลกระทบนอกเหนือไปจากที่ได้แสดงไว้ในตารางข้างต้นและมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดผลกระทบในระดับที่มีนัยสำคัญ โดยจะทำการตรวจวัด วิเคราะห์ และประเมินผลกระทบนั้น ๆ พร้อมทั้งระบุสาเหตุไว้ในรายงานโดยละเอียด

(6) ที่ปรึกษาประสานงานและแจ้งผลให้แก่กรมทางหลวงทราบในทันที ที่พบว่าโครงการส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่

1.5.5 สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ที่ปรึกษานำเสนอผลสรุปการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้มีความละเอียด ชัดเจนและกระชับ สามารถอ่านเข้าใจง่าย พร้อมทั้งใช้ภาพสีในมาตราส่วนที่เหมาะสมประกอบการบรรยายในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อให้สามารถแยกแยะความแตกต่างได้โดยง่าย โดยอย่างน้อยเนื้อหาครอบคลุมประเด็นหลัก ดังนี้

(1) ที่ปรึกษาสรุปผลการศึกษาทั้งหมดที่ดำเนินการในหัวข้อ 1.5.1 – 1.5.4

(2) ที่ปรึกษาสรุปผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการ และแผนปฏิบัติการป้องกัน และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(3) ที่ปรึกษาสรุปผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ได้ดำเนินการไว้กับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยจะจัดลำดับประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีนัยสำคัญที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ และแสดงเหตุผลประกอบอย่างชัดเจน

1.5.6 ข้อเสนอแนะ

- (1) ที่ปรึกษาทำการวิเคราะห์ รวบรวมปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับโครงการต่อการปฏิบัติตามมาตรการ และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการ
- (2) ที่ปรึกษาเสนอแผนการปรับปรุงมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับสภาพโครงการ และ/หรือสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้นำเสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับความเห็นชอบแล้ว โดยให้เหตุผลประกอบอย่างละเอียดและชัดเจน
- (3) ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะและเสนอแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการ โดยเรียงตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน
- (4) ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ โดยจัดทำแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมขึ้นใหม่ โดยละเอียด ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และผลของการคาดการณ์ในอนาคต โดยเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อกรมทางหลวงจะสามารถดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการในครั้งต่อไปได้

1.6 แผนและผลการปฏิบัติงาน

การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304 ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา (ระยะดำเนินการ) ตามข้อกำหนดของกรมทางหลวง ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 720 วัน ตามสัญญาจ้างที่ปรึกษาเลขที่ สผ.10/2567 ลงวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2567 เริ่มงานตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2569 เพื่อให้การดำเนินการศึกษาและจัดทำรายงานได้บรรลุเป้าหมาย และกรมทางหลวงสามารถตรวจสอบได้ตามขั้นตอนการเสนองาน ดังตารางที่ 1.6-1

แผนการดำเนินงาน

- ความก้าวหน้าสะสมตามแผนงานตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2569 = 83.52 เปอร์เซ็นต์

ผลการดำเนินงาน

- ความก้าวหน้าสะสมตามผลงานตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2569 = 71.78 เปอร์เซ็นต์

ดำเนินงานต่ำกว่าแผนร้อยละ 11.74 เนื่องจากอยู่ระหว่างการขอเข้าศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จึงทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการเก็บตัวอย่างในพื้นที่ดังกล่าวได้

ตารางที่ 1.6-1 ความก้าวหน้าการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างทาง 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 304 ตอน อ.กบินทร์บุรี - อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา (ระยะดำเนินการ)

